

N:o 118.

Af herr **J. Anderson** i Tenhult, om nedsättning i anslagen under tredje hufvudtiteln.

Vid 1889 års riksdag föreslog jag, att tredje hufvudtiteln skulle nedsättas från 613,800 till 500,000 kronor. Med anledning häraf beslöt en stark majoritet af statsutskottet, i enlighet med de åsikter som utskottet flera gånger förut uttalat om önskvärdheten af en nedsättning af utgifterna under denna hufvudtitel, att hemställa, det Riksdagen måtte hos Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t ville tillse, om ej nämnda utgifter kunde minskas. Mot denna utskottets hemställan antecknade sig såsom reservanter blott hälften af Första Kammarens ledamöter i utskottet, hvarjemte der fans en då osynlig reservant, som först i kammaren gaf sin mening till känna. Men när ärendet förekom till afgörande i Första Kammaren, inträffade det oväntade förhållandet, att ingen af dem, som jemte Andra Kammarens samtliga utskottsledamöter beslutit ofvannämnda hemställan, yttrade sig till försvar för, men väl en af dem fransade sig alla »sympatier» för densamma, hvarpå den blef afslagen. I Andra Kammaren blef utskottets hemställan utan votering godkänd.

Vid sistlidet års riksdag framlades såsom motion den af statsutskottet 1889 föreslagna hemställan till Kongl. Maj:t, och vardt den af statsutskottet förordad, denna gång likväl mot ett ökad antal reservanter från Första Kammaren. När ärendet föredrogs i kamrarne, blef skrifvelseförslaget i Andra Kammaren, der ingen ledamot af regeringen motsatte sig detsamma, utan diskussion bifallet, hvaremot det i Första Kammaren, der ingen ledamot af statsutskottet försvarade detsamma, blef afslaget.

Jag skall med anledning af det sätt, hvarpå förslaget tvenne gån-

ger behandlats af Första Kammaren och den ena gången af regeringen, här endast anmärka, att det för dem, som önska indragning af onyttiga statsanslag, numera tydligen vore lindrigast sagdt ändamålslost att ännu en gång beträda samma väg som 1889 och 1890. Ett skrifvelseförslag om nedsättning af anslagen till tredje hufvudtiteln, hvilket man unnar en majoritet i statsutskottet, endast för att sålunda afvärja en direkt nedsättning, och om hvilket man vet och beräknar att det skall blifva af Första Kammaren begrafvet, kunna Andra Kammarens statsutskotts ledamöter ej vidare föreslå eller Andra Kammaren godkänna, utan att göra sig till medspelare i en komedi, som redan har räckt tillräckligt länge. Hvad man vinner på öfverdrifven hänsynsfullhet, har nu tillräckligt visat sig.

Af det till denna Riksdag framlagda budgetförslaget finner man, att ministern för utrikesärendena icke ansett sig böra föreslå indragning af någon enda beskickning. Man kan därför ej annat än med synnerligt intresse i hans motivering eftersöka de viktiga eller åtminstone något så när antagliga skäl, som i herr ministerns tanke påkalla, att Sverige-Norge underhålla beskickningar i Nederländerna, Belgien, Italien, Österrike-Ungern och Turkiet.

Om behofvet af en svensk-norsk beskickning i Nederländerna och Belgien har herr ministern alls ingenting yttrat, hvilken tystnad torde få uttydas såsom ett indirekt medgifvande, att ett sådant behof icke existerar.

Hvad Italien angår, yttras visserligen, att de förenade rikenas handels- och sjöfartsförbindelser med detta land påkalla en svensk-norsk beskickning derstädes, alldenstund ett häfdvunnet bruk medför, att uppkommande internationella frågor »icke utan ömsesidig öfverenskommelse kunna handläggas på annat sätt än genom beskickningar». Härmed har emellertid herr ministern angifvit den allra lämpligaste utväg att befria budgeten från kostnader för legationen i Rom, nemligen en öfverenskommelse med italienska regeringen.

Såsom skäl för bibehållande af beskickningen i Wien andragas några icke rätt tydligt uttryckta högpolitiska skäl, som man skulle finna giltiga, om Sverige-Norge vore en stormagt med vilja och förmåga att taga någon del i det slags frågor, som herr ministern antyder, eller om de förenade rikena vore den österrikisk-ungerska monarkiens nära granne, men som — då ingen af dessa förutsättningar eger rum, och då icke heller några slags kommersiella intressen kunna, såsom i fråga om Italien, med ens något sken af fog åberopas — förefalla såsom ett mindre lyckligt försök att med sväfvande talesätt skyla bristen på håll-

bara grunder. Det verkliga skälet skymtar emellertid fram i den uttalade farhågan, att indragningen af legationen i Wien skulle medföra motsvarande åtgärd från Österrike-Ungerns sida. Då emellertid intet *statsintresse* härigenom lär kunna i minsta mån skadas, får man väl ock erkänna, att utgifterna för legationen i Wien endast motiveras af ett hofetikettsintresse.

Slutligen, hvad beträffar beskickningen i Konstantinopel, torde till en början få anmärkas, att den omständigheten, att under år 1889 ett antal af »129 ångfartyg, deraf 118 norska, två gånger passerat Konstantinopel på väg till och från Svarta hafvet», icke eger synnerlig betydelse, då Norges storting uttalat sig för indragning af denna beskickning. På samma gång herr ministern upplyser, att Danmark, Portugal och Schweiz ej underhålla beskickningar i Turkiet, ehuru de der »hafva intressen» att bevaka, utan uppdragit värden om den åt andra magters dervarande beskickningar, anmärker han att svensk-norska beskickningens göromål äro allt för talrika, för att deras anförtröende åt någon annan beskickning skulle kunna ifrågasättas. De meddelade uppgifterna utvisa emellertid att dessa göromål äro så enkla, att deras förmenta talrikhet icke lär kunna anföras såsom ett afgörande skäl mot en anordning, som de tre nämnda länderna funnit lämplig.

Till försvar för det förhållandet, att Sverige-Norges utrikesbudget upptager väsentligt högre aflöningar för åtskilliga befattningar, än man i andra »med Sverige likställda länder» ansett behöfliga, anmärker herr ministern att hos oss de personer, som egna sig åt den diplomatiska banan, vanligen icke ega någon större förmögenhet. Denna anmärkning innebär naturligtvis — ty eljest skulle den i detta sammanhang sakna all verklig mening — att förhållandet är motsatt i andra länder. Kan verkligen en sådan antydning, att andra med Sverige-Norge »likställda» magter låta sina diplomatiska representanter af egna tillgångar fylla bristen i en otillräcklig aflöning, få gälla för en utredning, lämplig att läggas till grund för svenska Riksdagens beslut i en budgetfråga? Jag kan icke tro, att ett så lösligt resonnement bör väga mer än de uppgifter, som herr ministern meddelar (sid. 20) om de till Belgiens, Danmarks, Nederländernas och Portugals sändebud i London, Paris och S:t Petersburg anslagna aflöningar, hvilka äro betydligt lägre än aflöningarna till Sverige-Norges sändebud i de nämnda tre hufvudstäderna.

Medan vidare Sverige-Norges sändebud i Köpenhamn, der lefnadskostnaderna torde vara billigare än i de flesta öfriga hufvudstäder i Europa, är aflönadt med 36,000 kronor, åtnjuta, enligt hvad herr mini-

stern meddelar (sid. 14) de flesta magters sändebud i det dyrare Stockholm lägre aflöning (lön och hyresersättning),

Nederländernas	18,000	kronor
Portugals	20,000	»
Belgiens	20,160	»
Danmarks	24,000	»
Österrike-Ungerns	26,100	»
Förenta staternas	27,975	»
Italiens	29,520	»

under det stormagterna Frankrike och Tyskland bestå sina sändebud i Stockholm samma aflöning (36,000 kronor), som svensk-norska sändebudet i Köpenhamn åtnjuter. De anförda siffrorna torde tillräckligt motivera den åsigten, att aflöningen för de förenade rikenas sändebud i Köpenhamn, om befattningen anses böra bibehållas, bör kunna nedsättas med åtminstone en tredjedel af det nuvarande beloppet.

Då de skäl för bibehållande af beskickningen i Wien och Konstantinopel, som herr ministern anført till bemötande af Norges stortings beslut, förmodligen äro de starkaste som kunnas uttänkas, men icke dess mindre synas mig vara mycket svaga, och då de två nämnda posterna nu äro blott provisoriskt tillsatta, så föreslår jag,

1:o att Riksdagen, under uttalande af sin åsigt, att beskickningarne i Wien och Konstantinopel böra indragas, nedsätter utrikesdepartementets budget med den på Sverige belöpande andelen af kostnaden för dessa tvenne beskickningar.

Då vidare den fullständiga obehöfligheten af en beskickning i Nederländerna och Belgien torde få anses hafva blifvit af regeringen erkänd, och då det ändamål, för hvilket beskickningen uti Italien nu säges vara till, kan vinnas lika väl på ett annat, af herr ministern för utrikes ärendena angifvet sätt, så föreslår jag,

2:o att Riksdagen beviljar den i anslaget till ministerstaten ingående summa, som motsvarar Sveriges andel i kostnaden för beskickningarna i Nederländerna, Belgien och Italien, under vilkor att vid uppkommande ledighet befattningarna icke åter besättas, förrän Riksdagen dertill lemnat sitt bifall.

Då den kongl. propositionen meddelar uppgifter, som synas utgöra synnerligen talande skäl för en reduktion af aflöningen till sändebuden i S:t Petersburg, Köpenhamn, London och Paris, och då liknande åtgärd bör kunna vidtagas med aflöningen för sändebudet i Berlin — vilken uppgår till 48,000 kronor, under det Danmarks dervarande ändeud med samma rang kan nöja sig med 32,000 kronor — så föreslår jag,

3:o att Riksdagen i afseende å anslagen för beskickningarna i de nämnda fem hufvudstäderna besluter, att den i anslaget till ministerstaten ingående summa, som motsvarar Sveriges andel i aflöningen för sändebuden i de nämnda fem hufvudstäderna, beviljas under vilkor, att vid uppkommande ledighet befattningarna ej definitivt återbesättas, förrän Riksdagen fattat beslut om aflöningsbeloppen.

Då slutligen hos oss de anledningar icke förekomma, som i vissa andra länder ansetts påkalla hemliga fonder, så föreslår jag,

4:o att Riksdagen, med tillkännagifvande att den icke funnit skäl att vidare förnya sitt bemyndigande för Kongl. Maj:t att, utan den eljest för statsmedels användning stadgade redovisning, till s. k. hemliga utgifter disponera någon del af tredje hufvudtitelns anslag, nedsätter tredje hufvudtiteln med Sveriges andel af det till hemliga utgifter hittills disponerade belopp.

Stockholm den 28 januari 1891.

J. Anderson
från Tenhult.